

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Nesreča grofa Thuna.

Zmaga obstrukcije v ogerskem parlamentu, valed katere je prišel na krmilo stari sovražnik avstrijskih Slovanov, Koloman Szell, upliva na cialitvanske razmere toliko bolj, ker je valed tega nastala potreba, da poskusi naša vlada še jedenkrat, rešiti nagodbo parlamentarnim potom.

Parlamentarno razpravljanje o nagodbi je pa nemogoče, dokler Nemci ne odnehajo od obstrukcije, — in je to vzrok, da si je grof Thun natrosil pepela na čelo, in da prav kakor spokorjen grešnik išče milosti nemških strank.

Vlada se je odločila, da kapitulira pred nemško obstrukcijo, samo da bi ta odjenjala od svojega nasprotovanja vsakemu rednemu in uspešnemu delovanju državnega zbora. V to svrhu je sestavila načrt jezikovnega zakona, in sicer na podlagi onih istih načel, katere so nemški zastupniki sami določili. Vlada se je odločila, da uredi jezikovno vprašanje na češkem točno tako, kakor to zahteva načrt nemških narodno-političnih postulatov in povrh zakonskim potom in ne potom naredb.

Vladni načrt ni našel milosti pri Čehih in ni je našel niti pri Nemcih. Čehi imajo proti temu načrtu vse polno ugovorov, saj je v direktnem nasprotju z njihovimi načeli o uredbi narodnostnega, in jezikovnega vprašanja na Češkem, in je danes že prav resno dvomiti, da bodo Čehi brez boja pripustili uveljavljenje vladnega načrta. Popolno jasnost dobimo tekom zasedanja češkega deželnega zbora.

Ali z ozirom na stališče, katero so zavzele nemške stranke na Češkem napram Thunovemu načrtu, nima mnenje čeških zastopnikov posebnega realnega pomena. Nemci so namreč z vso odločnostjo odklonili Thunov načrt jezikovnega zakona, in se odločili za nadaljevanje dosedanje taktike.

Proti vsebini Thunovega načrta nimajo Nemci ugovorov. Kako tudi! Saj je vender grof Thun napravil svoj načrt natanko po njihovih lastnih postulatih. Ali zadovoljni ž njim niso, ker jim sploh ni za

spravo, ampak jedino le za to, da dobe zopet državno krmilo v roke.

Nemškoliberalni veleposestniki iz Češke so proglasili Thunov namen za „veliko nevarnost“ in izrekli, da smatrajo sploh vsak Thunov spravi poskus za popolnoma brezupno početje, da je le po premembi sistema misliti na narodno spravo, dočim bi se situacija še poslabšala, ako bi grof Thun svoj namen izvršil. Tako so govorili ne morda kričači Wolfovega in Schönererjevega kalibra, ampak tisti „zmerni“, „državniški“ politiki, na katerih podporo je grof Thun vedno upal, in pa tisti nemško-liberalni meščanski zastopniki, ki so na glasu kot najmehkejši izmed nemških kolovodij.

Nemci so grofu Thunu brez ovinkov povedali, da njemu ničesar ne dovolijo, drugi vladi pa vse, seveda ako bo ta druga vlada gospodovala po navodilu nemških politikov.

Vladni načrt je torej naletel na odpor z obeh strani, in v očigled temu je težko verjeti, da ga vlada vendar uveljavi, kakor prorokujejo oficijozni listi. Zazeljenega uspeha ž njim na noben način ne doseže. To je že sedaj jasno.

Ali bodo merodajni krogi končno spoznali, da Nemcev sploh ni „pomiriti“, in da se je treba odločiti za energičen korak? Kdo bi mogel na to vprašanje določno odgovoriti? Kamarila se peha in trudi na vso moč, da odstrani sedanje ministerstvo, in podpirajo jo tisti dvorni krogi, kateri se odlikujejo po svojem sovraštvu proti Slovanom. Položaj je vsled tega jako resen, in morajo biti slovanski narodi pripravljeni na vse eventualnosti, tudi na eventualnosti, da se bodo morali posluževati tistega orožja, s katerim se bore sedaj s tolikim uspehom nemške stranke.

V Ljubljani, 15. marca.

K položaju.

„Wiener Abendpost“ piše, da so vsa izvajanja čeških in nemških listov glede jezikovnega Thunovega zakona napačna, ker jim niso znani detajli tega programa.

Za nemškim veleposestvom na Češkem se je oglašila proti Thunovim načrtom tudi nemška napredna stranka, katere izvrševalni odbor je imel te dni v Pragi svojo sejo. V objavljenem komunikéju se povdarja, da nemški poslanci ne pojdejo v deželni zbor, ker je vlada Nemcem sovražna, ker podpira slovaniziranje Avstrije ter ne izpolni niti najnujnejših prošelj nemškega naroda. — Posl. dr. Fort je govoril pred svojimi volilci o Thunovem jezikovnem zakonu, ki ni še nikomur v celoti znan, ter se — na podlagi dosedanjih informacij o vsebini Thunovega zakona — izrekel proti njemu. Ako oživotvori res svoj zakon § 14, ne da bi bil prej vprašal Čehov, se pretrga zveza s Čehi takoj. Volilci so sprejeli resolucijo, s katero se naroča poslancem, naj od dosedanjih pridobitev na jezikovno političnem polju ne puste ničesar odtrgati. — „Pester Lloyd“ se bavi z narodnostnimi boji v Avstriji ter piše: Treba je začeti s konstrukcijo narodnega ravnotežja; češtvo, slovenstvo in nemštvo se mora spremeniti v avstrijstvo. To se ne doseže nič težje kakor vsaka druga državna potreba. Noben imenovanj rodov ni mogel pridobiti si trajnih dobičkov, pač pa je vsak državni jednoti že precej škodil. Že utrujenost strank od boja in velike materialne izgube, katere trpe vsi avstrijski rodovi radi narodnih preprirov, bi morale donesti zaželeno spremembo. Ali se bo mogla doseči pri tem potrebna harmonija? Gotovo, ako bodo Čehi in Nemci v interesu celokupnosti in v svojem lastnem interesu pametno zmerni, ako se ne bodo preveč ozirali na nevarna gesla ekstremnih kril, ter ako bode porabila vlada pri lanskih ponesrečenih spravniških konferencah dobljene izkušnje. — „Grazer Tagblatt“ poroča znova, da vé iz najzanesljivejšega vira, da bode grof Thun po zasedanju deželnih zborov odstopil.

Ogerske finance.

V ogerskem državnem zboru se je začela razprava o državnem proračunu. Zanimive so besede, katere je izustil pri tej priliki generalni poročevalec, posl. Hegedüs. Dejal je, da je mogel finančni minister 25

milijonov goldinarjev porabiti za investicijske namene pri drž. železnicah, ne da bi pri tem kakorkoli omajal blagajnično gotovino. Ta izjava Hegedüsova je prav dobrodošla, saj razkriva lažljivost ogerskih veljakov, ki trdijo, da Ogerska ne prenese povišanja kvote niti za 2 ali 3 milijone. Da so ogerske finance toli izvrstne, je naša zasluga, ki smo plačevali k skupnim državnim stroškom 70%.

Macedonija.

Kako resno smatrajo v Carigradu gibanje v Macedoniji, kaže dejstvo, da so izročili poveljstvena mesta pri III. koru najboljšim generalom turške armade. Generali, ki so se odlikovali v grško-turški vojni, Menduh paša, Hadji Hairi paša in Imbrahim paša, imajo najvažnejše postojanke v Solunskem vojaškem okrožju.

Konferenca za razoroževanje.

Za to konferenco, ki se bo vršila bo doči mesec v Haagu, so doslej oglašeni: ruski poslanik pl. Staal, angleški poslanik Panucefotte, nemško državo bo zastopal baron pl. Marschal, Francijo Courcel, Italijo Visconti-Venosta, Belgijo Beernaert in Švico Lachenal. Konferenca bo trajala 6 mesecev.

Nestalnost v mišljenju Viljema II.

Pred tremi leti je Viljem II. brzojavno čestital transvalskemu predsedniku Krügerju, da se je posrečilo pognati Cecil Rhodesa in njegove jezdece preko meje. Oficijozno časopisje je nazivljalo takrat Rhodesa in njegove ljudi lopove in roparje, ki so napadli delavno ljudstvo. Danes pa sprejema nemški cesar z vso častjo Cecil Rhodesa v avdijenci ter razpravlja ž njim vprašanje o železnici mej Kairo in Capstadt! Angleški listi smatrajo Rhodesov sprejem na berlinskem dvoru za dokaz popolne sprave mej Anglijo in Nemčijo. Napravila se bode pogodba, ki bo obsegala vse afričansko vprašanje ter načrt za skupno postopanje obeh vlastij v Afriki. Zlasti se tiče to skupno postopanje portugalskih kolonij na afričanski vzhodni in zahodni obali.

LISTEK.

Alozij Repič.

(Najnovejša dela našega kiparja.)

Slovenska tla so kaj neugodna za umetnika-kiparja. Temu so vzrok slabe materialne razmere pa tudi okolnost, da se niti naši višji sloji ne zanimajo dovolj za kiparstvo, ali da je imajo za nekak nepotreben luksus.

Nedavno se je izrazil neki gospod, ki zavzema v naši domovini zelo ugledno mesto, mlademu, po popolni izobrazbi stremečemu umetniku, naj bo le zadovoljen s tem, kar je dosegel, zakaj nam Slovencem že zadostuje, kar imamo: da bi pa prekosil celo y-a, za tem mu vendar ni treba stremeti.

In še tisto malo dela, koje bi lahko dobil domači umetnik, dobe večkrat tujci, ki pa izvrše, drže se dunajske parole: „für die Krainer ist alles gut“, svoja dela vnebovpijoče slabo. Naj si le ogleda kdo delo nemških kiparjev pred deželno vladno palačo, kipa „moč“ in „pravica“, ki se držita, kakor bi se hotela norce delati iz avstrijske državne misli! Ni torej čuda, če obrnejo slovenski umetniki hrbet svoji za-

slepljeni domovini, da si služijo svoj kruh na tujem. Tako zgubimo tudi skoraj gotovo Al. Repiča, ki je nedvomno naš največji mlajši talent na polju kiparstva.

Alozij Repič je dunajskim umetniškim krogom znana oseba. Že pred leti je dobil dve prvi darili in akademiji, in celo cesar ga je o priliki razstave osebno pohvalil. Vsi listi, ki so kritikovali njegova dela, se strinjajo v tem, da je vreden učenec velikega svojega mojstra, Hellmerja. Pa tudi nebržni rojaki so se lahko seznanili z njegovim talentom. V deželnem muzeju sta razstavljeni njegova kipa: „Slepi berač in njegov otrok“ ter „Boreča se dečka“. Ocena teh del je cenjenim bralcem že znana; omenim pa naj v ilustracijo naših razmer le, da je bil kustos sila nejevoljen, ko je moral plačati voznino za podarjena kipa, za katere je žel gospod Repič na Dunaju največjo pohvalo...

V novejšem času je Repič zopet dogotovil nekaj del, katera zaslužijo, da se seznanj z njimi slovensko občinstvo.

Držeč se načela, da se kaže lepota telesa najbolj v borbi ali pri delu, ki sili vso duševno moč, vso dušo v ude, mišice in kite, je vstvaril Repič predlani svoja „boreča se gladijatorja“. Izvolil

si je odločilen trenutek, ko ima sicer zmagovalce svojega nasprotnika že na tleh, a ta, ne še popolnoma premagan, ker še ne leži na hrbtu, zbira vse sile, da bi ga vrgel raz sebe. Ves silni napor, vsa pretkanost, s katero skuša vporabiti vsak nepremišljen gibljaj svojega nasprotnika, se jasno izraža v vsem telesu obeh borilcev. Posebno izvrstno je pogodil umetnik muskulaturo na rokah in nogah ter izraz v obrazih; zmagovalčev obraz kaže samozvest in gotovost, da bo zmaga njegova; iz obraza njegovga nasprotnika se čita jeza in napor človeka, ki je blizu obupa. Kip, ki je bil v jeseni razstavljen v obrtni šoli, je kupila kranjska hranilnica, da ga podari muzeju.

Lani je dogotovil Repič krasen alegoričen kip „Čas, ki ugrabi mladost“.

Na zemeljski obli stoji lepa mladenka v najlepših letih, koje hoče potegniti raz oblo krepak, oduren stavec. Obupna prošnja se čita iz obraza mladenke, in s svojimi nežnimi rokami se skuša zaman ubraniti grabečega jo starca. Stavec pa, kojega obdajajo mogočne peruti, in katerega obraz izraža trdo neizprosno voljo, jo je že zgrabil s svojimi jeklenimi rokami, da odleti ž njo.

Drugo delo, katero je Repič lani dogotovil, sta angelja na pročelni strani „hiše mestnega bolnišničnega zaklada“, kojih prvi se vabeče smehljaja, drugi blagoslavlja, — delo, ki jasno dokazuje, da je smrten greh, če dobi tujec-kipar na Slovenskem kaj dela.

Še neizgotovljena dela Repiča so „Tihotapca“ in „Utrujen“.

Prvo delo nam predstavlja dva tihotapca v trenutku, ko zapazita preganjajočo ju stražo, drugo krepkega moža, ki si odpočiva od dela.

Repič se peča tudi s študijo našega Prešerna, in za gotovo je upati, da ga izvrstno pogodi.*

Že ta kratki pregled nam kaže veliko marljivost našega umetnika, Repiča, čegar izredno nadarjenost priznava vsakdo, ki je videl njegova dela. Ponosno smemo zreti nanj in upati, da proslavi slovensko ime na polju kiparstva. M.

*) Pri tej priliki naj izrazim v umetniških krogih že več časa ventilirana vprašanja: kdaj li razpiše odbor za Prešernov spomenik natečaje za najboljše modele tega spomenika? Ali bi ne bilo umestno, da se udeležijo tekmovanja vsi jugoslovanski kiparji? Nikakor pa se izvršitev Prešernovega spomenika ne sme naročiti komu pod roko!

Dopisi.

Iz Gradca 13. marca. Vesela čustva se bode v naših srcih, če gledamo lepega pomladanskega dne bujno cvetoča drevesa vzbujajoča nado, da bodo rodila obilo sadu. Kako se še pa le vzradostimo, ako opazimo mej njimi staro častljivo drevo, nad katerim so vršele različne burje in nevihte, a mu niso mogle nahuditi, odelo se je zopet, kot že tolikrat, s praznično obleko — z bujnim cvetjem. Ta primera se nam je nehoté usiljevala, ko smo zrlí v svoji sredini 79letnega, v delu za naš narod osivelega, prezasluznega, a še vedno mladeniško navdušenega narodnjaka, g. Frana Hrašovica, c. kr. sodnika v pokoju, kateremu je priredilo akad. teh. društvo „Triglav“ v Gradcu dne 11. t. m. slavnostni večer v hotelu „zur Stadt Triest“. V prelepih, jedrnatih besedah nam je orisal delovanje in zasluge našega slavljenca predsednik gosp. iur. R. Pustoslemšek. V duhu smo mu sledili v ono dobo, ko je vladalo v naši književnosti še mrtvilo, in je bila narodna ideja še v povojih. Iskra, tleča v rodoljubnih srcih, pa je splamtela v mogočen zubelj — napočila je doba Ilirskega pokreta, v katero spada najvsepešnejše delovanje slavljenčeve, ona doba, o kateri so navdušeno peli pesniki: „Dve svetli zvezdi staše, u jedan plamen sjat, Kad' desnicu si daše Slovenac i Hrvat.“ Po slavnostnem govoru izročila je tukajšnja izvenakad. podružnica sv. Cirila in Metoda slavljenču addresso po svojem predsedniku, g. dru. Fran Žižeku, ki je orisal zasluge, koje ima za probujo narodnosti mej graškimi Slovenci v obče in one za podružnico. Ob milo se glasečih pesmih slov. akademikov, mej katerimi gre posebno omeniti pevovodjo, g. iur. Zemljiča, in tenorsolista, g. dra. med. Kuneja, in baritonsolista, g. dra. med. Strašeka, in čarobno donečih zvokih vrlih tamburašev bratskega akad. društva „Hrvatske“ so nam le prehitro minevale vesele urice. Kako mil in drag je slavljenec vsem in kako raznovrstne so zasluge njegove, pričala je pač najbolje mnogobrojna udeležba tukajšnjih narodnih rodbin; častno zastopana bila so tudi vsa tukajšnja slovanska akad. društva, imeli pa smo tudi čast, pozdraviti v svoji sredini može znane širom naše domovine, tako stvaritelja slov. opere, g. dra. Benj. Ipaveca, in slov. pisatelja, g. Vatroslava Holza. Po oficijalnem delu vodil je kaj spretno slavnostni komerz g. drd. med. Oražen. Uprav pri tej priliki se je jasno pokazalo, kako gorko simpatizujejo ostali Slovani z nami, da je „naša radost i njih radost, a naša bol i njih bol“. Mej mnogobrojnimi napitnicami omenimo le one g. stud. phil. Majcena slavljenču, g. dra. Frlana narodnemu ženstvu, g. iur. Meha Hrvatom, g. dra. Kerleta Srbom, g. iur. Krmavarnja Bulgarom in g. drd. med. Oražna Poljakom. Množica brzojavov širom sveta kazala je, da ve ceniti narod zasluge osivelega narodnjaka, omenimo le one bratskega akad. društva „Slovenije“ na Dunaju in ljubljanskega župana, g. Ivana Hribarja.

Ulomki.

(Spisal Sevnčan.)

Naša doba.

Kakor bika rudeča barva in vlačugo čistost in krepost poštene žene, prav tako razkači našo dobo značaje in blagomiseln človek.

Prijateljstvo.

Pogoj vsakega pravega prijateljstva je enakost duševnih sredstev.

Značaj.

Le tak mož je značajan, ki je vsaki trenotek pripravljen žrtvovati za svoje prepričanje prostost in življenje. Koliko je taci?

Domoljubje in šovinizem.

Črta, katera meji domoljubje od šovinizma, je tako nejasna, kakor ona, katera deli pravo ljubezen od slepe.

Diplomacija.

1.

Refren vse diplomacije od časa Ezava in Jakoba do današnjega dne se glasi: „Največi slepar je zmagovalac!“

2.

Kadar diplomatje zavozijo državni voz v blato, da ne more ne nazaj, ne naprej, takrat začnejo prati svoje umazano perilo in je izobesijo po časniki.

Ginjenega srca zahvaljeval se je preblagi g. Fran Hrašovec in navduševal mladino, da bodi neustrašena, kadar je braniti čast in slavo „vdove tožne zapuščene“. Da, in rosa blesteča se v njegovih očeh, kako živo je govorila k srcu vseh! Goreče želje so se obujale v naših ljubečih srcih, naj nam ga mila Stvarnica ohrani še mnogo, mnogo let, in naj ga teši veselo prepričanje, da seme sejano po njegovi roki, je padlo na rodovita tla, in da se množe vrste mož, borečih se za svete pravice milega nam naroda. A. M.

Položaj štajerskih učiteljev.

(Dalje.)

A kakšna izprememba se je izvršila z mladim učiteljem? Njegova živahnost je izginila. Šota ga nič več ne veseli, priprave za pouk so vedno krajše in površnejše, nič se mu prav ne ljubi.

Mej ljudi ne zahaja mnogo, saj to stane denar, učiteljskemu društvu, kateremu je prvi mesec s tolikim navdušenjem pristopil, se je izneveril, saj nima ne denarja, ne kredita.

Najraje sedi v kakem kotu ter računa in računa, kdaj bode že te bede konec, a vedno jeden in tisti zaključek, najbrž nikoli. Zdvojen sam s seboj in s svojim poklicem proklinja svojo usodo, z nevoljo se spominja onih, ki so mu učiteljski stan hvalili in kolkor toliko zakrivili, da se mu je i on posvetil. Ves svet zdi se mu lažnjiv.

Večkrat je že pogledal v zbirko zakonov, če je tisti famozni § 55. res notri, ali so si ga samo gg. profesorji izmislili. Toraj velja tudi deželni upravi židovsko načelo: Skrbi in izjemaj kjer in kogar moreš. Toraj ne kreposten, naobražen človek, ampak oni je prvi, ki ve svoje koristi povsod varovati.

Kaj pa naj uči on? Je-li naj navdušuje otroke za idejale, jim li ne provzroči z njimi največjo nesrečo?

Res pomilovanja vreden človek!

In v tem stanu, v tem pomanjkanju, v tem dvomu pripravljati se mu je za drugi izpit. Hočeš, nočeš, napraviti moraš zopet novi dolg pri knjigarju. Zopet se oglasi zima s svojimi večjimi potrebami in dolg zopet raste.

To ga zdrami, da se učenja marljiveje poprime, saj se mu po izpitu plača izboljša. Za izpit pa treba zopet 25—30 gld. na posodo vzeti. Trgovec mu jih da, a shrani plačilno polo, da si osigura obljubljeni obroke. Sedaj pošilja trgovec v davkarijo po učiteljevo plačo, in dá učitelju kolikor mogoče malo.

Gospoda moja, takšen je začetek službovanja pri večini slovenskih učiteljev, ki si ne morejo dobiti postranskih zaslužkov. A kakšen zaslužek pa naj dobi učitelj na kmetih?

V trgih in mestih potrebujejo vsaj tu in tam hišnega učitelja in če drugega ni, najde se vsaj dobronamerni advokat ali notar, pri katerem se vsaj včasih s prepisovanjem kaj zasluži. Poznam advokata, dobrega moža, ki je učitelju tako delo jako dobro plačeval. Milostinje mu vendar ni upal ponuditi.

A učitelju godi se samo na videz boljši. Stradati mu ni treba, oblači se še tudi, a omaguje pod duševnim in telesnim naporom. Oslablost, bolezen ste gotovi posledici.

Tako življenje je smrt idejalom, ono umori vsako vzvišeno misel in tudi najboljše talenti se tem načinom uničijo.

Učitelj, ki bi moral biti zmiraj prijazen in vedrega lica, postane čmeren, posiljeno, kakor mašina opravlja svoj posel in vedno bolj zanemarljivo svoje dolžnosti.

On, ki bi se naj družabno naobrazil, ki bi moral natančno poznati tudi življenje drugih slojev, se odteguje človeški družbi, ki njega, reveža prezira. Zavist do srečnejših stanov mu polni dušo.

Ni se čuditi, če se marsikateri, ki si je ohranil še kaj eneržije odpove svojim mladeniškim sanjam in se posveti drugemu poklicu, ki „svojeega moža“ bolje redi, ni se čuditi, če mora nekateri večkrat poskusiti z izpitom in ni se čuditi, če je duševno in telesno kretanje marsikaterega učitelja precej neokretno. —

Toda pojdemo dalje in pogledimo k učitelju-očetu. 10 let po prestanem drugem izpitu, ali če nima pretredga tilnika tudi malo poprej prilze učitelj na drugi klin naše triklinaste lestvice, on postane takor imenovani definitivni učitelj, popred je bil

samo podučitelj in odkaže se mu mesečnih 50 gold.

Če bi človek ostal sam, bi se že še izhajalo. A „človeku ni dobro samemu biti“, rekel je Bog že v paradizi, in izkusil je marsikateri učitelj, ki je užival hrano raznih kuharic, ali pa si moral sam kuhati. Izbere si toraj družico, in ustanovi si domače ognjišče.

Če je pripeljala žena kaj pohišja seboj in prinesla kaj dote, se nekaj časa še izhaja, sicer se pa bedno življenje kar nadaljuje. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 15. marca.

— **Osebnosti.** Kancelist pri okr. sodišču v Ajdovščini g. Fran Čibej je imenovan oficijalom pri okrožnem sodišču v Gorici.

— **Trnovo — naše.** Poraz klerikalne stranke pri občinskih volitvah v Trnovem pri Ilirski Bistrici je „Slovenec“ tako sapo zaprl, da od sobote do večerajšnjega dne ni vedel kaj bi rekel. Šele večeraj je v tolažbo svojih pristašev poskusil nekoliko polepšati trnovski poraz. Povedal jim je, da so „denar, vino, šnops (iz katoliške šnopsarije v Starem trgu?)“, podpore vlade in nekatere slučajnosti lokalnega pomena“ premagale „katoliško idejo“ in duhovniško stranko. Da, nekatere slučajnosti lokalnega pomena“ so provzročile ta poraz, ki je prava katastrofa za klerikalno stranko v Trnovem. Te slučajnosti so: pogubno delovanje „katoliške gospodarske organizacije“, ki spravlja ljudi na beraško palico in nedostojno, uprav divje ščuvanje duhovščine proti vsem, ki se jim ne uklonijo. Počenjanje duhovščine je ljudem odprlo oči in jih je napotilo, da so se s studom in zaničevanjem odvrnili od onih, za katerimi so rej hodili čez drn in strn. Trnovo je bilo prava klerikalna trdnjava, in da je ta trdnjava padla ter zopet prišla v narodne roke, to svedoči, da se je na Notranjskem začelo daniti. V oigled temu veselemu pojavu lahko preziramo lažnjivo „Slovenčev“ blebetanje o sredstvih, s katerimi je delala narodna stranka. Ta je delala z zakonito dopustnimi in poštenimi sredstvi, klerikalna stranka pa s takimi sredstvi ni delovala, kar svedoči na drugem mestu priobčeno poročilo. To kaže, kako je o klerikalnih sredstvih v tem boju govorilo — sodišče.

— **Ljubljanska realka.** „Tagespošta“ je izven sebe radi realčnega zakona, kateri pride v tekočem zasedanju deželnega zbora na vrsto. S tem zakonom se določi, da se poleg popolnoma nemških razredov ustanove za slovenske dijake v nižjih razredih slovenske paralele in da se bodo dijaki v prihodnje le izjemoma oprlašali učenja drugega deželnega jezika. To je „Tagespošti“ dovolj, da krčevito vpije o atentatu na nemški značaj ljubljanske realke. Tu se zopet vidi, kako prepotentne zahteve imajo nekateri Nemci. Niti tega nečej dovoliti, da bi bil slovenski deželni namenjeni, s slovenskimi prispevki vzdrževani zavod tako urejen, da bi razven nemški mladini ustrezal vsaj nekoliko časní potrebi in omogočil vzgojo domačih tehnikov. Na srečo ne bo okolu „Tagespošte“ zbranih patronov nihče nič vprašal. Kako poguben in obcenevaren je bil upliv „nemškega značaja“ ljubljanske realke za vso mladino, o tem izvemo v kratkem kaj več. Razmeram, občinam in jezikovnim, kakršne vladajo sedaj na realki, se naredi na vsak način konec — ali z realčnim zakonom ali pa drugače.

— Repertoire slovenskega gledališča.

Na čast gostom iz Kamnika in okolice, ki se pripeljejo s posebnim vlakom k predstavi, se bodo igrali jutri, 16. t. m., četrtkrat in zadnjič v tej sezoni „Rokovnjači“, kateri so postali v najkrajšem času popularni ter zanimajo ne le kranjske, nego tudi Slovence sosednjih dežel. Že danes je gledališče napol razprodano, oglašajo pa se rojaki za vstopnice iz skoraj vseh slovenskih krajev. Jutri bode torej naše gledališče zares — deželno. Naj bi došli k predstavi „Rokovnjačev“ tudi iz Ljubljane in okolice rodoljubi, katerim je pri srcu naše gledališče in naša domača umetnost! — V soboto, dne 18. t. m., bo zadnja operna predstava in zajedno Raškovičev častni večer. Peli se bodeta Parmova „Ksenija“ in Mascagnijeva „Cavalleria rusticana“. — Dne 20. t. m. bode gle-

dališka predstava na korist Prešernovemu spomeniku. Igrale se bodo izvirne jednotejanke, oziroma trije dramski prizori Prešerna, Stritarja in Aškerca.

— **Slovensko gledališče.** Sinoči smo pozdravili na slovenskem odru redkega, a tem ljubšega in dražjega gosta, gospoda Ignacija Borštnika iz Zagreba. Nastopil je v ulogi Filipa Derblaya v Ohnetovi drami „Fužinar“, ki se ji jasno pozna, da ji je vzel Ohnet snov iz svojega romana. Prvo dejanje se nam zdi, kakor bi nam brali na odru prve strani iz knjige. Zato je dolgočasno in utrudljivo za poslušalce in igralce. Zlasti zadnji morajo napeti vse sile in uporabiti vso spretnost fine, recimo francoske konverzacije, ki mora teči gladko kot studenec v izprani, oglašeni strugi, da ustvari celoto. To je pri nas seveda težko, ker niso vajeni takih iger. A priznati moramo, da je teklo prvo dejanje dosti gladko, in da je bil splošni vtisk dovoljen, ko bi ga ne pokvaril do skrajnosti nerodni sluga, ki je imel menda zamašena ušesa. Taka malenkost je fini igri to, kar črna pega novim belim rokovicam. Začetek drugega dejanja je takisto dolgočasen, proti koncu ga šele prešine dramatiško življenje. Tretje dejanje prihaja zanimivejše, prav efekten mu je konec. Prvi del zadnjega dejanja je vreden vse igre, zadnji del je romantičen, a za ljubezen Clairina značilen, torej potreben. Sicer pa „Fužinar“ ni tujec na slovenskem odru, a tako skrbno uprizorjenega, v tako okusnih in elegantnih toaletah ter tako dobro igranega še nismo videli. Splošni vtisk je bil ta, da se je vse osebje resno in uspešno potrudilo, kar mu bode v čast in nam v dokaz, da je tudi za take drame mesto na našem odru. Vsa pozornost mnogobrojnega občinstva je bila seveda koncentrirana na gospoda Borštnika, ki ga je pri prvem nastopu burno pozdravilo ter mu poklonilo dva ogromna venca s trakovi. G. Borštnik je umetnik v polnem pomenu te besede, a on je velik umetnik. Igral je Derblaya, ki sicer ni uloga, da bi mogel pokazati vso svojo igralsko umetnost, igral je z imponujočo mirnostjo in eleganco, z živo realistikjo v vseh prizorih, ko je skrivljal duševno bol in ko mu je priklopila v simpatični, z vsemi barvami razjarjenih, prevaranih čustev napojeni glas. V prizorih s Clairino je igral kot nedosežen umetnik, katerega duh se razglobi v vse skrivnosti duha njegove uloge. Žal nam je samo, da ga nismo videli v kaki drugi ulogi, ki jih je igral za svojega bivanja v Zagrebu s pravim triumfalnim uspehom. Občinstvo je odličnega umetnika ves večer hrupno odlikovalo z neprestanim ploskanjem. Precej za njim moramo omeniti gđc. Slavčevu, ki je igrala Claire, ves večer nam je prav posebno ugajala nje vznosita in premišljena igra. Izborna je igrala posebno v tretjem dejanju v prizoru z Athenaiso (gospa Polakova) in v zadnjem dejanju v prizoru z gosp. Borštnikom. Vsa čast in hvala! Gospa Danilova je izborna igralka. Tudi večeraj je igrala markizo pl. Beaulieu z njo lastno eleganco in dostojnostjo. Gdč. Ogrinčeva je bila prav dobra v svoji ulogi, dasi je bila tu in tam nekoliko razmišljena. Pohvalno moramo omeniti gospo Polakovo, ki je dosegla lep uspeh. Prav ljubko je igrala gdč. Vračko (Suzanno). Pozna se ji seveda, da je še začetnica, a sčasoma bo slovenski drami še čvrsta opora. V spodbudo bil ji je vročen iz občinstva lep šopek. Izmej ostalih ulog nam je najbolj ugajal g. Danilo, ki mu sodi za mirno in dostojanstveno igranje vse priznanje. Jako smo bili zadovoljni z gosp. Verovškom, ki je imel imenitno masko, z gosp. Lovšinom, ki je izvrstno pogodil simpatičnega Octava, g. Houso, ki je bil prav dober interpret petičnega, „pečenega gospoda“ Moulineta in z g. Orehkoom, ki bi mu pa ne škodilo malo več salonskega tona. Druge uloge so neznatne. Igrali so jih gg. Inemann in Deyl ter gdč. Bitenčeva.

— **Za družbo sv. Cirila in Metoda** podružnice za Zatičino, Višnjogoro, Št. Vid in Krko so izvoljeni sledeči gg.: Kovač Fran, nadučitelj v Zatičini, predsednik; Mihelčič Ivan, župni administrator v Zatičini, podpredsednik; Škerbinec Janko, nadučitelj v Višnjigori, tajnik; Kunstek Anton, trgovec v Št. Vidu, namestnik tajnikov; Škufca Josip, posestnik v Višnjigori, blagajnik; Tihle Fortunat, c. kr. poštar na Krki, namestnik blagajnika. Za glavno

skupščino sta izvoljena: Č. g. Lavrič Josip, kaplan v Višnjigori, in g. Kunstek Anton, trgovec v Št. Vidu.

— **Razpis častnih nagrad.** Vedno glasneje se v novejšem času po javnih glasilih in v literarnih krogih izraža želja, naj bi „Matica“ močnejše gojila v svojih društvenih knjigah leposlovje. Da tej želji ustreže ter pospeši razvoj slovenske pripovedne književnosti, razpisuje odbor „Slovenske Matice“ iznova po določilih „Jurčič-Tomšičeve ustanove“ 200 gold. častne nagrade izvorni povesti slovenski, obsežajoči najmanj 10 tiskovnih pol. Ko bi pa ne došla nobena takšna povest, se razpisujeta tudi dve častni nagradi po 100 gold. dvema izvornima povestima, obsežajočima najmanj po 5 tiskovnih pol, oziroma dvema daljšima epičnima pesmima, ali pa eni povesti in eni daljši epični pesmi. Spisi, ki se poganjajo za častno nagrado, morajo biti takšni, da po obliki in vsebini vstrežajo umetniškemu zakonu pripovedne književnosti vobče, poleg tega pa še književnim namenom „Slovenske Matice“ posebej. Pisatelj, katerim se prisodijo častne nagrade, prejme vrhu tega za svoja dela še navadno pisateljsko nagrado, katero plačuje „Slovenska Matica“ vsled § 12. svojega pravilnega reda po 25—40 gld. za tiskovno polo. Rokopise je pošiljati odboru „Slovenske Matice“ do 1. prosinca 1900. Ker hoče odbor s tem razpisom ustreči veliki večini „Matičinih“ udov ter jim v roke podati lepo zabavno knjigo, pričakuje, da se slovenski pripovedni pisatelj — zlasti priznani slovenski pripovedniki — primerno odzovejo njegovemu pozivu. V Ljubljani, dne 15. sušca 1899. — Fr. Levce, predsednik; E. Lah, tajnik.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** priredi v nedeljo, dne 19. t. m., v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“ pevski večer na čast vsem Pepcam in Pepčkom z zanimivim vzporedom, kateri se pravočasno objavi. Iz posebne prijaznosti sodelujejo g. režiser Inemann ter tamburaši bratje Hrvati. Začetek ob 8. uri. Vstopnina 30 kr.

— **Za Kunšičev spomenik.** Piše se nam: Dne 16. m. m. umrl je na Dunaju stud. phil. Ivan Kunšič. Njegovi tovariši mu žele napraviti primeren nagrobni spomenik, in se tem potom obračajo do pokojnikovih prijateljev, naj bi pripomogli do dostojnega spomenika. Prispevki naj se pošiljajo gosp. Antonu Zupanu, cand. phil. na Dunaju (univerza.)

— **Žveplen dež.** Iz Lipice poročajo, da je tamkaj v noči od sobote na nedeljo padel na četrte ure daljave žveplen dež. Opazilo se je to v nedeljo zjutraj ponajveč na zelenih mizah in na zelenem drevesnem peresju.

— **Izpred sodišča.** Pri današnji obravnavi pri deželnem sodišču je bil bivši gledališki brivski pomagač Viljem Svoboda, o katerem smo svojedobno poročali, da je v gledališču raznim igralcem ukradel večje ali manjše zneske, obsojen na tri mesece strogega zapore, poostrenega s postom vsacih 14 dni.

— **Vodovod v Vrhovljah pri Brdu,** ki je veljal 5500 gld., in za čigar napravo sta država in dežela dovolila znatne prispevke, je bil 5. t. m. slovesno blagoslovljen.

— **Nesreča.** V litijski predilnici je prišel vajenec Muzga pod stroj, kateri ga je težko poškodoval.

— **Zdravstveno stanje v Ljubljani.** Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 6. do 11. marca kaže, da je bilo novorojencev 23 (= 34.15 ‰), umrlih 23 (= 34.15 ‰), mej njimi so umrli: za jetiko 5, za vnetjem sopolnih organov 2, vsled mrtvouda 3, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 12. Mej njimi je bilo tujcev 9 (= 34.7 ‰), iz zavodov 13 (= 56.5 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škrlatino 2, za trachomom 1 oseba.

* **Morilka otroka obsojena na smrt.** Ano Adamek so dunajski porotniki obsojili radi umora šest mesecev starega sina na smrt na vešalih. Adamek je stara 22 let. Od 15. leta živi mej tujimi ljudmi ter je bila poštena deklica do nedavnega časa. Brat gospodinje, pri kateri je služila, pa je dekleta siloma onečastil ter se dalje ni brigal niti za njo niti za dete. Stariši in bratje niso hoteli več poznati je; vse jo je zaničevalo. Adamek je zašla v veliko

bedo in revščino, v tej stiski je obupala, zadušila otroka ter ga v vreči skrila v kleti. Porotniki so izrekli svojo obsodbo jednoglasno.

* **Živ skelet** so našli nedavno v Hajdu-Bössörmenyju. Raznesla se je govorica, da je v jedni tamošnjih hiš zaprt mlad mož že šest let. Preiskava oblastev je dokazala, da je ta govorica resnična. V majhni stranski sobi neke hiše so res našli moža voščenedlega obraza, udratih oči, ter z dolgimi in zmrušenimi lasmi in dolgo brado. Bil je že popolnoma podivjan. Govoril je brez vsake zveze; ko so ga pripeljali na prosto, je skakal kakor blazen okrog ter se mahoma onesvestil. Kdo je moža zaprl v sobo, do sedaj še ni znano.

* **Prestop v grško-vztočno vero.** V Bekes-Csabi je prostopilo 850 Šokcev iz katoliške vere v grško-vztočno vero. Pri tem so se vršile velike slavnosti. Prisostvovalo je 15 srbskih duhovnikov.

* **Soproga sežgala.** V Pragi je bila te dni obsojena rudokopova žena 30letna Ana Ocowsky iz Naceradeca, ki je 30. okt. minolega leta polila svojega pijanega moža, ko je ležal v postelji, s petrolejem ter ga zažgala. To je storila po naročilu svojega ljubimca, 20letnega rudokopa Ivana Šimanka, ki je pri nji stanoval. Oba sta bila obsojena: žena na smrt na vešalih, Šimaneček pa v 20letno ječo.

* **30 let v moški obleki.** Ana Drexelsberger pred mnogimi leti ni mogla na vsem Dunaju dobiti ženske službe, zato je oblekla moško obleko ter dobila službo sluge pri neki trgovini. Celih 30 let je opravljala to službo, končno pa je policija zvedela za to ter jo obsodila radi napačne prijave na 8dnevni zapor. Po časopisih se je razvedel ta dogodek, in razne dame so se oglasile ter nudile Ani Drexelsberger pri sebi službo. Drexelsberger je sprejela mesto spremljevalke pri neki stari gospej, ki je zimovala na Rivieri. V hiši, kjer je nekdanj služila za slugo, se je zaljubila v njo lepa deklica, ki je — ko je zvedela, da je njen „vzor“ ženska — duševno obolela. Stara gospa je kmalu umrla ter zapustila svoji spremljevalki 50.000 gld. Drexelsberger je živela v Londonu več let. Na svoji smrtni postelji pa je zapustila vse svoje premoženje dunajski deklici. V oporoki je zapisala: „Da oškodujem siromašno dekle, katero sem vodila za nos, ji zapuščam 30.000 gld.“ Rodbina Drexelsberger je dolgo pobijala veljavnost te oporoke, a sedaj je sodišče razsodilo, da je oporoka veljavna.

* **Morilki.** V vasi Jezerce v Bosni prišli so kmetici Pašo Saralič in njeno hčer Iso Avdagić. Obe sta hoteli zastrupiti zeta oziroma moža Hašima Avdagića. Dali sta mu jesti kruha, v katerega sta vmesili glavice žvepljenih klinčkov. Mož je hudobni naklep ljubez niviš sorodnic pravočasno zapazil.

* **Vpliv godbe.** Francoska biologa Binet in Courtier poročata: Dur- in mollakordi kakor tudi disharmonični glasovi so povzročili živahnejše človeško dihanje; melodijske, resne in vesele so povpešile delovanje srca, in sicer je bil vpliv živahnih melodij najočividnejši. V poštrev je prišla tudi vsebina napeva. Vpliv godbe na človeka je znan tudi iz vsakdanjega življenja; znani so slučaj, da je človek izgubil zobobol ali pa glavobol, ko so mu zadoneli na uho glasovi vojaške godbe. Pogostno slušanje muzike pa draži živce in vodi k nervoznosti.

* **Nezasluženo kľofuto** je dobil te dni v budimpeštanskem gledališču neki gospod. Mej tretjim in četrtim dejanjem je vstal gost z dežele s svojega sedeža v parterju ter se šel na hodnik hladiti. Vrnivši se, je sedel, a padel na tla. Sedež se je bil namreč sam zaprl, ko je vstal, a pri povratku ga je pozabil odpreti. Gost z dežele je torej sedel trdo na tla, neki gospod za njim pa se je vsled tega na vso moč zasmeljal. Razkačeni gost z dežele je mislil, da mu je stol spodmaknil gospod, zato je planil nanj ter ga okľofutal. Šele na policiji so preprosteža podučili, da se v gledališču stoli sami zapirajo, in da je dobil oni gospod kľofuto po nedolžnem.

* **Žganjeptje na Francoskem** se grozno širi. Absinth je postal prava francoska narodna pijača. Številke, ki jih beremo v nekem francoskem listu, napolnujejo človeka s strahom. Statistika pravi, da je na Francoskem več kakor 450.000 krčm in žganjarnic. Francoski narod zavzema

danes v Evropi prvo mesto, kar se tiče žganjeptja, ker na vsacega človeka pride na leto povprečno štirinajst litrov čistega alkohola (Še pred dvema letoma je zavzemala Francoska v tem oziru s 4.08 litrov sedmo mesto, a Danska z 885 litrov prvo mesto mej državami.) Zlasti se kažejo v bolnišnicah posledice žganjeptja. Pred dvajsetimi leti sicer ni bil alkoholizem nič ne navadnega, toda oni, ki so se mu udajali, so bili vsaj telesno čvrsti. Danes pa trdijo zdravniki, da so 16 do 17letnim mladeničem vsled uživanja absintha živci popolnoma obnemogli. Izmeje 100 bolnikov, ki se zdravijo v pariški bolnišnici, je 70 žganjeptcev.

* **Praktična naredba.** Kraljica Taitu, žena abesinskega neguša Menelika II., ima baje zopet velik upliv na svojega moža. V zadnjem času je pregovorila kralja, da zabrani ženstvu kititi se z dragocenimi biseri ter z imitacijami raznih dragulj. Za sedanje prestopke pa imajo abesinske žene delati v mesecu štiri dni pokore, v katerih morajo moliti, same sebe bičati ter prnesti vse svoje nakitje v — kraljevo blagajno.

Književnost.

— **F. S. Vilharjeva** izvirna hrvatska opera „Smiljana“, ki se je v Zagrebu pela s prav lepim uspehom, in katero je francoski znameniti glasbeni kritik A. L. Vincent tako laskavo ocenil v „Revue internationale de musique“, o kateri oceni smo ob svojem času govorili tudi v našem listu, utegne iziti v tisku, ako se priglasijo zadostno število naročnikov. Delo bode obsegalo 39 pol kvartove oblike in bode veljalo 5 gld. Obširnejši poziv objavimo v kratkem. Želeti bi bilo, da se nadarjenemu našemu skladatelju posreči njegova namera, ter da spravi v tisku mej svet svojo opero, ki se bode vredno pridružila tolikim drugim njegovim glasbenim delom.

— **Zbornik za narodni život in običaje.** Urednik dr. A. Radić v Zagrebu na znanja, da se „Zbornik“ ne pošilja več po povzetju, nego samo, ako se denar vnaprej pošlje. Cena 2 gld., s pošto 2 gld. 17 kr.

Telefonična in brzopjavna poročila.

Kaplan Rudolf zopet obsojen.

Ilirska Bistrica 15. marca. Zloglasni kaplan Rudolf v Trnovem je bil danes radi častikraje in nepostavne agitacije obsojen na 150 gld. globe, oziroma 30 dni zapore!

Deželnozborska volitev v Istri.

Pazin 15. marca. Pri današnji deželnozborski volitvi za mestno skupino Pazin-Labin-Plomin je bil po ljutem boju izvoljen kandidat laške stranke dr. Constantini s 155 glasi. Hrvatski kandidat župan dr. Kurelić je dobil 140 glasov, propadel je torej samo za 15 glasov.

Iz dež. zbora štajerskega.

Gradec 15. marca. Klub nemških liberalcev in klub nemških nacionalcev sta včeraj zvečer izvolila skupno parlamentarno komisijo ter bodeta zopet v narodnih in gospodarskih zadevah skupno postopala.

Skupno vojno ministerstvo.

Dunaj 15. marca. Oficijozno se razglša, da se uradno ime vojnega ministerstva ne premeni, da pa se že 10 let v občevanji z ogerskimi oblastvi rabi izraz „skupno vojno ministerstvo“ namesto „državno vojno ministerstvo“.

Wolf na Češkem.

Dunaj 15. marca. V tem ko pristaši nemške napredne stranke in veleposestniki širokoustno odklanjajo spravo, katero jim ponuja Thun, se čedalje bolj kaže, da jih ni več poštevat, ker so postali generali brez vojske. Vodja Nemcev na Češkem je sedaj Wolf. Današnja „Ost. Rundschau“ priobčuje popis zadnjega Wolfovega popotovanja po Češkem. Po tem popisu je bilo to potovanje podobno triumfalnemu sprevodu kacega potentata.

Dedič Banffyjevega mandata.

Budimpešta 15. marca. V volilnem okraju, kateri je zastopal Banffy, kandiduje Ugron. Protikandidata ni.

Aretovan falsifikator.

Budimpešta 15. marca. V Bečke-reku je policija aretovala notarskega koncipijenta Szamathyja, kateri je falsificiral absolutorij, spričevala o državnih skušnjah in doktorski diplom ter s pomočjo teh listin dobil službo.

Iztiran žurnalist.

Budimpešta 15. marca. Iz Zemuna se poroča, da je ondotni mestni svet sklenil, iztirati žurnalista Bresnita, publicističnega zastopnika razkralja Milana.

Vojaška predloga v nemškem drž. zboru.

Berolin 15. marca. Poslanska zbornica je z 209 proti 141 glasom odklonila zahtevano pomnožitev stalne vojske.

Omadeževan.

(Povest iz Nizozemake.)

(Dalje.)

„Premislite še enkrat dobro,“ je rekel s tresočim glasom, „ta korak je za Vas težaven. Kar se tiče mene, me že blago Vaše srce stori presrečnega, me sprijazni z mojo usodo! Saj za Vas sem danes — Vaše vrste!“

„O, še več ko to,“ radovala se je, „Vi ste mož, katerega ljubim, h kateremu gledam kvišku! Premišljeno je že vse dovolj! Takoj Vas popeljem k očetu!“

Prijela ga je za roko ter hitro odprla vrata v očetovo sobo, a ravno tako hitro vsa prestrašena odskočila.

Tu na divanu je ležala Roza kakor mrtva, obraz zakrit z rokami; sodni predsednik pa je stal, se opiraje na svojo pisalno mizo, kjer so vsi raztreseni ležali akti, smrtnobled in ves potr. Mladega tujca menda niti videl ni.

„Oče — Roza — kaj se je zgodilo?“ je vsa preplašena vprašala Štefanija.

Nobenega odgovora. Komi in Štefanija se pogledata, stisneta roke in mladi mož odide. Štefanija pa zavpije: „Kaj je, kaj se je zgodilo — oče — Rozika — govorita vender!“

„Grozna nesreča nas je zadela,“ je zamolklo rekel stari sodnik. „Izveš jo še dosti hitro, otrok moj! Ne muči Roze v vprašanji — brigaj se rajši za malega dečka!“

Štefanija je ostrmela. Kaka nesreča se je prigodila in od kod je prišla? Nihče ni vstopil pri očetu, da bi mu bil prinesel kako poročilo; ni pisma, ni brzojava ni bilo videti s kako strašno novico.

„Povej mi samo,“ prosila je, „ali se je Henrik kaj pripetilo?“

„Ne — ničesar!“

To je bilo vender čudno. Kdo bi zamogel to razumeti? A nekaj spoznala je Štefanija z grozno jasnostjo: da ne sme očetu priti z svojim ljubavnim romanom — ni sedaj in morda še dolgo ne!

(Dalje prih.)

Darila.

Deseti izkaz prispevkov za cesarjev spomenik v Ljubljani. Darovali so nadalje: Občine: Zalina 20 gld.; Zgornje Vreme 15 gld.; Dolenjvas pri Ribnici 20 gld.; Hotedrsica 20 gld.; Žužemperk 25 gld.; g. dr. Fran Kogoj, v Kranjski gori 31 gld.; (nabranih pri slavljenji odklovanja župana Budinka); končno občini Cerkno na Goriškem in Radeče pri Zidanem mostu vsaka po 20 gld.

Podpornemu društvu za slovenske visokosolce na Dunaju so poslali: Državni poslanec g. Viljem Pfeifer je kakor vže več let, tudi letos mej gg. slovenskimi državnimi poslanci nabral 150 kron, k temu so darovali po 10 kron: gg. Josip Pogačnik, Viljem Pfeifer, Jos. Žičkar, dr. Lavoslav Gregorec, Josip Kušar, Ivan Robič, dr. Ign. Žitnik, Fran Povše, Vek. Spinčič, grof Alfred Coronini-Cronberg, dr. Andrej Ferjančič, Lambert Einspieler, Fran Šuklje, Ivan Vencanč, dr. Anton Gregorčič. — Dalje so darovali: Slavna posojilnica v Ljutomeru 30 K. Po 20 K. so darovali: okrajna posojilnica v Litiji, neimenovan duhovnik na Dunaju, Fran Guzelj, vikar v Logah, Alojzij Kremžar, magistr. svetnik na Dunaju. Po 10 K. so darovali: Hranilno in posojilno društvo v Ptuj, dr. Janko Babnik, c. kr. sodni tajnik na Dunaju, Excelenca baron Jos. Schwegl, državni poslanec na Dunaju, dr. Henrik Thuma, deželni poslanec v Gorici, Žiga Sežun, c. kr. liquidator na Dunaju, Maks Pleteršnik, c. kr. profesor v Ljubljani, dr. Miha Magolič, župnik v Stiefriedu, Matilda Šebenikar, posestnica na Rakeku, dr. Karol Triller, odvetnik v Tolmini, Lovrenc Serajnik, prošt v Tinjah, Josip Martinak, c. kr. dež. sodni svetnik v Ljubljani, čitalnica v Ljutomeru, Jakob Zupančič, c. kr. gimn. suplent v Ljubljani, Jakob Janežič, posestnik v Grižah pri Celju, dr. Matija Murko na Dunaju, Anton Sevnik, župnik v Ločah, Stanko Pirnat, c. kr. notar v Mokronogu, dr. N. Štempihar, odvetnik v Kranju, Josip Dralko, c. kr. dvorni svetnik v Ljubljani, posojilnica v Radgoni, Julija Rudež, posestnica v Tolstem Vrhu, dr. Josip Pajek, kanonik v Mariboru, Ivan Toporiš, c. kr. sodni pristav Crnomlju.

(Dalje prih.)

Slovenci in Slovenke! Ne zăbite družbe sv. Cirila in Metoda!

Ceneno domače zdravilo. Za uravnavo in ohranitev dobrega prebavljenja se priporoča raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega „Moll-ovega Seidlitz-praska“, ki se dobi za nizko ceno in kateri upliva najbolj trajno na vse težkoče prebavljenja. Originalna škatlica 1 gld. a. v. Po poštnem povzetju razpošilja ta prasek vsak dan lekar A. MOLL, ces. in kr. dvorni zalagatelj na DUNAJI, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. Manj kot dve škatlici se ne pošlje naravnost. 1 (59-4)

V visokih in najvišjih krogih pijejo se čaji znane trdke „Thee Messner“ (ces. kralj. dvorni založnik). Choicest Lapsang Souchong leta 1898 (100 gr. v zavojčku à 75 kr.) in carski čaj (à 1 gld.) se posebno priporočata občinstvu. — Dobivata se pri Ant. Stacul-u, nasl. Ivana Luckmann-a. (1875-3)

100.000 kron, 25.000 kron in 10.000 kron so glavni dobitek velike jubilejne razstavne loterije. Svoje p. n. čitatelje opozarjamo, da se bodo ti dobitek tudi v gotovini z 20% odbitkom izplačali in da bo dežbanje nepreklicno dne 18. marca 1899.

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 72. Dr. pr. 934.

Na čast gostom iz kamniškega okraja.
V četrtek, dne 16. marca 1899.

Rokovnjači.

Narodna igra s petjem v 5 dejanjih, po Jurčič-Kernikovem romanu, dramatisoval Fr. Govčkar. Godbo zložil V. Parma. Režiser g. Rud. Inemann. Kapelnik g. H. Benisek.

Izvirne vloške pojô: gospa I. Polakova, g. M. Fedyczkowski, g. Vl. Housa. Sodeluje moški in ženski operni zbor.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetak ob 8. uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polk. polka Leopold II. št. 27.

V soboto, dne 18. marca: Častni večer gospoda Iv. Raškoviča: „Ksenija“ in „Cavalleria rusticana“.

Umri so v Ljubljani:

11. marca: Antonija Stempihar, delavčeva hči, 2. mes., Gradišče št. 8, črevesni katar.

12. marca: Jožef Jankovič, delavčev sin, 14 dni, Karolinska zemlja št. 33, življenjska slabost — Jožefa Pfeifer, gostilničarjeva žena, 49 let, Slomškove ulice št. 11, jetika. — Terezija Kljun kuharica, 60 let, Stari trg št. 19, vodenica. — Ivan Freingrošen, prisiljenec, 51 let, Poljanski nasip št. 50, pljučnica.

V deželni bolnici:

10. marca: Jakob Koščak, krojač, 26 let, jetika. — Marijana Volčini, kajzarjeva žena, 29 let, jetika. — Matija Hönigmann, posestnik, 45 let, blaznost.

Meteorološko poročilo.

Vilina nad morjem 306-2 mm. Srednji zračni tlak 736-9 mm.

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padežina v 24 urah
14.	9. zvečer	744-6	6-0	sr. sever	jasno	
15.	7. zjutraj	745-1	-0-5	sl. jvzhod	jasno	
	2. popol.	743-5	15-8	sl. jug	jasno	0-0 mm

Srednja včerajšnja temperatura 8-3°, normala: 3-3°.

Dunajska borza

dne 15. marca 1899.

Skupni državni dolg v notah.	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100 „ 85 „
Avstrijska zlata renta.	119 „ 95 „
Avstrijska krona renta 4%.	101 „ 10 „
Ogerska zlata renta 4%.	119 „ 70 „
Ogerska krona renta 4%.	97 „ 80 „
Avstro-ogerske bančne delnice.	910 „ „
Kreditne delnice.	368 „ 40 „
London vista.	120 „ 45 „
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	58 „ 97 1/2 „
20 mark.	11 „ 79 „
20 frankov.	9 „ 55 1/2 „
Italijanski bankovci.	44 „ 25 „
C. kr. cekini.	5 „ 67 „

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKŠ VERŠEC, Ljubljana, Šelenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 3 in 5 gld.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Vsled zahteve gosp. Pavla Lozarja in 21 drugih članov „Glasbene Matice“ se v smislu §. 7 odst. 2 društvenih pravil sklicuje

izredni občni zbor

na sredo, dne 29. marca t. l.

zvečer ob polu 7. uri

v društveni pevski dvorani

z nastopno predpisanim

dnevni redom:

1. Izreče se odbornikom, ki so sklepali pri seji dne 17. svečana 1899 o pogojni odpovedi gosp. profesorja Mateja Hubada, nezaupnica, in se omenjeni sklep razveljavi.
2. Prememba društvenih pravil.
3. Prememba „Uredbe za učiteljsko osebje „Glasbene Matice“.
4. Eventualna izvolitev novih odbornikov“.

Ljubljana, dne 15. marca 1899.

Odbor „Glasbene Matice“.

Nezaslišano! Čudovito!

240 komadov za samo gld. 1-95

1 elegantna ura s štriletnim jamstvom in goldin verižico, 1 čudovito eleganten nastavek za smodke z jantarem, 1 krasna kravatna igla s simili brilantom, 1 jako eleganten prstan z imit. biserom za gospode ali dame, 1/2 ducata platnenih žepnih robcev z barvanimi obročki, 1 jako eleganten niklast žepni tintnik z angl. mehanizmom, 1 fina ščetka za obleko, 1 par finih nogovic, 1 jako elegantna damska broša najnovejše facone, 1 krasna zapestnica za dame, najzadnja novost, ki se more porabiti tudi kot damska verižica, 1 krasna garnitura, obstoječa iz manšetnih, savratniških in naprsnih gumbov s patent. zaponi, 1 par jako elegantnih damskih uhanov z simili briljanti, 1 krasno toaletno zrcalo z etuijem in finim česalom in še nad 200 komadov, ki so v hiši koristni in neobhodno potrebni.

Vsi ti krasni predmeti se dobivajo le še kratek čas. Nikdo naj torej ne zamudi prilike, ker je vsako sleparstvo in vsak riziko popolnoma izključen, ter se neugajajoče brez zadržka vzame nazaj.

Razpošilja po c. kr. poštnem povzetju ali ako se pošlje denar naprej:

zaloga Ernst Buchbinder

Krakau L/M.

Poštno predalo št. 25.

Ako se naročita dva zavoja, se dobi jako fin žepni nož z dvema rezili kot darilo. (435-3)

Elegantne spomladanske površnike in obleke

izdeluje po najnovejši faconi in po primernih cenah

Jos. Rojina

(493-1) krojač

Sv. Petra cesta št. 27.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane jut. kol. Praga čez Trbiš. Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal Ansee, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. s jutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curh. Genevo, Paris, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Pilsen, Marijine varo, Heb, Francove varo, Karlove varo, Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten. — Praga v Novo mesto in v Kečevo. Mešani vlaki: Ob 6. uri 15 m. s jutraj, ob 12. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. s večer. — Prihod v Ljubljano j. k. Praga iz Trbiša. Ob 5. uri 46 m. s jutraj osebni vlak s Dunaja via Amstetten, iz Lipskega, Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osebni vlak s Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Ansee, Curia, Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. s večer osebni vlak s Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Praga iz Nevege mesta in Kečevo. Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. s jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 35 m. s večer. — Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. s jutraj, ob 3. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. — Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. s jutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. (1)

Hiša

v Celovcu, Orlove ulice št. 12
ki je pripravna za mesarski, špecerijski ali enak obrt, (sedaj špecerijski obrt) se radi odpotovanja pod zelo ugodnimi pogoji (kup 13.000 gld.)

proda.

Natančneje se izve pri lastnici hiše Mariji Kralič v Mariboru, Jezderske ulice št. 5. (447-7)

Na prodaj sta dva stroja

za izdelovanje modrocev in žic
z vso pripravo za svoto 190 gld., potem nov stroj (priprava) za poniklanje.

Stroj ni bil še nikdar v rabi, to pa le radi pomanjkanja prostora in časa.

Ob enem priporočata slav. občinstvu svojo glavno zalogo mnogovrstnih (492-1)

šivalnih strojev

kakor tudi

amerikanskih

dvokoles

„Tor“, svetovnoznanih „Gritzer“, „Record“ in drugih vrst.

Špecerijske stelaže

v dobrem stanu se kupijo.

Priporoča se z najodličnejšim spoštovanjem trdka

Saunig & Dekleva v Gorici.

Trgovski pomočnik

za večjo trgovino z mešanim blagom na deželi se vzprejme.

Kje? pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. (483-3)

Prodajalnica

z jedno sobo, kuhinjo, dvema kletima in vrtom v Semčah se odda v najem ali pa se proda.

Hiša je pri farni cerkvi poleg šole. — Več pove

Anton Hönigsmann

v Semču, hišna štev. 31.

Koncipient, stenograf

in

solicitator

Iščejo se za odvetniško pisarno pod jako ugodnimi pogoji.

Ponudbe pod „Primorsko“ upravništvu „Slov. Naroda“. (450-2)

Najfinejša vina

rasno

iz c. kr. dvorne kleti na Dunaji

velikonočno blago, bonbone, pince

itd. priporoča (402-4)

Rud. Kirbisch

slasčičar, Kongresni trg, Ljubljana.

Deteljno seme

predenice prosto, izakušena

travina semena

ter najboljša dunajska in erfurtska

vrtna semena

prodajata (21-61)

Kavčič & Lilleg

pri „Zlatoregu“.

Drevesnica

Jos. Lenarčiča na Vrhniki

oddaja za saditev v letošnji spomladi sledeče vrste sadnega drevja:

1.) Visokodebelnato drevje po 50 kr. komad.

a) Jablane: Orlean rejneta, Špital rejneta, Blonheimska r., Jäger r., Kasselska r., Ananas r., Cox-Orange Pepping, Angl. zimska zlata parmena.

b) Hruške: Letna dekanka, Zimska gosposka, Amanlis, Dielovka, Družbena dekanka, Hardenpontovka.

2.) Pritlikovci in piramidah ter eni ali več etažnih palinetah po 70 kr. do 2 gld. komad.

a) Jablane: Cox-Orange Pepping, Bismark, Kasselska r., Allanth, Dolenjska voščenska.

b) Hruške: Amanlis, Dvorno svetniška, Dielovka, Josipina pl. Mecheln, Klappov ljubljene, Colomasovka. (474-2)

Embalaža se računa po lastni primerni ceni.

Razglas.

V fužinskem posloplju v Bohinjski Bistrici, katero je last kranjskega relijijskega zaklada, se dajejo v najem, oziroma v zakup za pet let, od 1. junija 1899. do 31. maja 1904:

- a) do sedanjih gostilniških prostorih pri tleh,
- b) sedem mehlovanih sob v II. nadstropji,
- c) k fužinskemu posloplju pripadajoči hlevi in
- d) pri fužinskem posloplju se nahajajoči sadni in sočivni vrt in velika njiva.

Kdor bi te predmete hotel vzeti v najem, oziroma v zakup, naj svojo pismo, zapečateno ponudbo, katero, kakor se samo ob sebi razume, najemodajalec lahko vzprejme ali odkloni, vpošlje c. kr. gozdni in domenski upravi v Radovljici, kjer so pogoji najema in zakupa na vpogled,

do najdalje sobote 25. marca 1899 točno ob 12. uri popoldne.

Ponudbe morajo biti opremljene s kolekom za 50 novč. in znesek ponudene letne najemnine oziroma zakupnine mora biti pisan v številkah in z besedami.

Ponudnik mora jih lastnoročno podpisati in navesti ime in priimek, kaj je in kje biva. Ako je ponudnik sicer lastnoročno podpisal ponudbo, a ni sam pisal iste, morata jo podpisati dve priči.

V ponudbi mora ponudnik izrecno izjaviti, da so mu znani pogoji za najem ozir. zakup, da se istim podvrže brezpogojno in da se odreče sprejetju svoje ponudbe v ob-roku, predpisanem v § 862 o. m. z., ker bi sicer ista ugasla.

Prostori, ki se dajejo v najem, se bodo v mesecih april in maj renovirali.

C. kr. gozdna in domenska uprava Radovljica

dne 13. marca 1899.

(491)

Žrebanje
že v soboto!

1. glavni dobiček 100.000 kron
2. glavni dobiček 25.000 „
3. glavni dobiček 10.000 „

vsakemu 20% odbitek v gotovini.

priporoča (240-19)

Dunajske srečke à 50 kr. J. C. Mayer v Ljubljani.

Doering milo

SOVO.

(444-2)

Izmej najfinejših toaletnih mil najcenejše in najmilejše.

Za umivanje porabno za

dame

kakor tudi kot milo za otroke jako priporočljivo.

Povsod na prodaj po 30 kr.